

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: . . . . . Vidéken: . . . . . Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 HLL. Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .</p>	<p>Felolós szerkesztő: MEGEDŐS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utóza 47. és 48. szám.</p>
--	---	---

A kereskedelem s ipar veszedelme.

Debreczen, augusztus 4.

Mialatt Apponyi Albert gróf, az álfüggetlenségi prófeta, az agrár-konzervatív pártok tömörítésével és a fúzió előkészítésével a koalíciós uralom állandósításán fáradozik, azalatt napvilágra került egy beszámoló, amely a koalíciós kormány negyedfélt éves sötét, de jellegzetes bírálatát tárja elénk. Arra a jelentésre gondolunk, amelyet az 1908. év iparáról és kereskedelméről tegnap tett közzé a budapesti kereskedelmi és iparkamara.

Olvassák el kérem a kamarának ezt a magas nézőpontból és komoly tárgyilagossággal előterjesztett bírálatát és egyszerre világosan meg fogják érteni hazai kereskedőink és iparosaink csaknem egybehangzóan kárhóztató vélekedését a koalíciós kormányzat általános kereskedelmi és pénzügyi politikája felől. Kifejti ez a jelentés, hogy a koalíciós kormány által Ausztriával megkötött új kereskedelmi- és vámszerződés, a magyar ipari és kereskedelmi érdekek szempontjából minden elődénél *kedvezőtlenebb és hátrányosabb*. Kereskedelmi mérlegünk Ausztriával szemben az

elmúlt évben nem javult, hanem inkább rosszabbodott. Az új nemzetközi vámszerződések jórészt agrárérdekből fölemelt vámtételeinek folyamánaként az élelmicikkek árai állandóan emelkedőben vannak. A kiviteli forgalom viszont a protekcionisztikus jellegű magas vámtételek folytán megnehezült. Széles néprétegek vásárló képessége lényegesen meggyöngült, a fogyasztás erősen csökkent. A gazdasági helyzet általános rosszabbodását megsínylette a magyar ipar is. A nálunk szavakban annyira hangzatosított, de eredményes tényekben oly gyenge iparpártolás édeskeveset lendített a hazai iparon. Ellenben aggodalmat keltő újabb jelenségek merültek fel, melyek arra irányulnak, hogy kereskedelem és iparelleses áramlatok keveredjenek felül, amelyek a gazdasági szabad mozgását és a kereskedelem szabad versenyét alakossák; sőt arra törekcsenek, hogy a közvetítő kereskedelmet gyöngítsék, majd teljesen kiküszöbölnessék.

A bankkérdés megoldása körül lapangó válság és annak kóros elhuzódása alkalmat és állandó ürügyül szolgálnak Ausztria keáében arra, hogy a magyar gazdasági érdekeket a leghevesebben megtámadják és hitelünket a világpiacon aláássák.

Magyarország jelenlegi súlyos gazdasági helyzete sürgősen követeli az összes tényezők harmonikus egyesítését. Soha ezelőtt nem volt annyira élet-szükségünk az egyetértésre, mint most. Gazdasági felszabadulásunkra való törekvésünk és hazánknak az osztrák gazdasági vasgyűrű általi megfojtásának veszélye egyenesen létfenntartási szükségévé teszi az *összes gazdasági szerveink együttműködését*.

És, mintegy Cassandra, intő szavával fordul ezek után a kamarai jelentés *Andrássyhoz, Apponyihoz* és a többi hatvanheteshez, amikor ekként folytatja:

Odaát Ausztriában az összes pártok és érdekkörök félreteszik belső viszályukat és összefognak, amikor a magyarok ellen kell állást foglalni és bármely jogos magyar érdek érvényesülését kell megghiusítani. Mert odaát úgy viselkednek, mint hogyha Magyarország bármily jelentéktelen gazdasági vívmánya egyenesen az osztrák vagyoni érdekek sérelmét képezné.

Ezek hü és kivonatos vázlatok a koalíciós nemzeti kormány történelméből. A budapesti kereskedelmi és iparkamara jelentése festette meg őket ilyen borzalmas verizmussal.

Tizennyolo flakker.

Irta: **Alphonse Karr.**

A minap éjjel a rue Fontaine Saint-Georges egy háza előtt egy flakkerkocsis ült a bakon. Arra ment egy másik flakkeres, megállította lovait s az egyenlő magasságban beszélgetni kezdett a két kocsis.

— Mit csinálsz itt? — kérdezte a jövevény.
 — Én? egy utast várok.
 — Szerencséd van! Nekem semmi keresetem sem volt ma... De mi van itt? valami estély?
 — Azt hiszem. Az én pasasérom pompásan volt öltözve; moccanni se mert, félve, hogy összegyűri a ruháját.
 — Furcsa, hogy nem látni világosságot az ablakokban.
 — Talán az udvarra nyílnak; hisz mondom, hogy az én emberem úgy volt öltözve, mintha lakzira menne.
 — Nos, ha estély van, amely még most fél kettőkor se végződött, akkor szükség lesz a flakkerekre...
 — Valószínűleg.
 — No akkor ide állok mögéd.
 Nehány perc múlva egy másik flakkeres ment arra hazafelé, kérdezősködött, ugyanazt a választ nyerte s mögójük állott.
 Aztán egy negyedik flakkeres...
 Ugy-e értik? Nos, hát beszéljünk inkább

az utasról. Az utas se öreg nem volt, se fiatal, se szép, se rut.

— Mint mindenki...
 — Igen. A rue Labruérebén lakik.
 — De hisz az itt van, közel!
 — Itt.
 — Hát esett az eső?
 — Nem. Csillagos volt az ég.
 — Talán sár volt?
 — Nem.
 — Hát miért tett meg flakkeren ily közeli utat? Ha valakinek maganfogata van, értem, hogy hengeg vele. De a flakker csak hasznos lehet.
 — Hát véletlen játszott bele a dologba.
 — Hogy-hogy?
 — Ugy, hogy az én emberem máshová akart menni. Ime története: Valami nagy bálba akart menni a pompásan kiöltözött, a kocsisa is mondta, ugye. Megfésülködött, csodaszép mellényt vett föl, galambszürke keztyűt, selyemharisnyát, kerekorru lakkei pöt; — megnözte magát egy tükörben s úgy találta, hogy nagyon szép. Ez aztán egy eszmét sugalt neki.
 — Ipszilonné asszony — szólta magában — akinek oly régóta udvarolok, sohse látott még ilyen szépnek és nem is remélem, hogy valaha még így láthat: — hisz nem jár társaságba gyásza miatt; elmehetnék tehát hozzá igen rövid látogatásra. Most kilenc óra, ott maradok egy negyedóráig, aztán bálba megyek. Ennek két előnye lesz: látni

fog szépen öltözve és észre fogja venni, hogy vannak összeköttetéseim; aztán annak az időnek, amelyet vele tölt az ember, mindig van értéke és sohse jönnék zavarba a fölött, hogy mire fordítsam...

Fiakert hozatott, megmondta a kocsisnak, hogy óraszámra fogja fizetni és a rue Pontaine Saint-Georgesba hajtatott.

A ház, amelyben Ipszilonné asszony lakik, nyugodt, csöndes ház, ahová a háziúr nem fogad be gyerekeket és kutyákat és ahol a házmester félfrank büntetést fizettet minden lakójával, aki tizenegy óra után jár haza.

Ipszilonné unatkozott; az én bálba készülő emberemet szívesen fogadta. Ez azt mondta, hogy muszáj ebbe a bálba mennie, hogy unalmas kötelességet teljesít és kérte Ipszilont, hogy sajnálkozzék rajta. Ezt a hölgy ne a tette meg, mert minden részvétét a maga számára tartotta meg, lévén ő nagy gyászban.

A férfi odapillantást vetett az órára, amely — állott. Halkan mormogta, hogy már husz perce van itt; de aztán arra gondolt, hogy husz perc alatt ugyis ott van a bálon. Még maradhat — kiszámította — harmincöt percig anélkül, hogy elkésznék. A hölgy különben is kedvesebb volt hozzá, mint máskor. Nem tudom, hogy a nyakkenőnek, a mellénynek, vagy a kerekorru cipőnek köszönhetette-e ezt a fogadtatást, vagy talán annak, hogy tovább megy innen...

Magyar Lengyel daltársulat

duettje. Schneck Redina a lebergi színház tagjainak, lengyel férfi imitátornak fellépte. Számos újonnan szerződött magyar és lengyel tag.

mától kezdve teljesen új műsorral tartja előadásait az **Othón kávéház** udvartartójában. Sager számok I kovics testvérek és Dessert Klara lengyel Számos újonnan szerződött Szíves pártolást kér az igazgatóság.

A debreceni főiskola évkönyve.

Az elmúlt év fontosabb adatai.

A debreceni főiskola múlt évről szóló első cikkünkben dr. Jászi Viktor akadémiai igazgatónak a tanszék szabadságáról tartott székfoglaló tanulmányát méltattuk röviden. Ezuttal vázlatos kimutatást adunk az immár három karu, tehát eszaka egyetem számba menő főiskola tavalyi viszonyairól, az évkönyvben foglalt hivatalos adatok alapján.

Legjelentősebb esemény az volt az akadémiánk múlt évi életében, hogy immár önálló fakultásként megalakult a bölcsészeti fakultás is. A kar külön dékáni hivatalt nyert s külön filológia szeminárium rendeztetett mellé. A kar hallgatóinak száma az első évben csekély volt, de bizonyosra vehető, hogy a viszonyok nyomban kedvezőbbre válnak, mihelyt elnyeri a kar azt a jogot, hogy hallgatók, itt teendő szigorlataik alapján, tanárképesítő vizsgákat tehessenek az egyetemnek valamelyikén. Ugy halljuk, hogy e fontos lépés megtétele küszöbön áll. A bölcsészeti kar különben Pápay József (finn-ugor összehasonlító nyelvészet) és dr. Darkó János (classica philologia) személyében két új, kiváló tanerőt nyert tavaly. Az évkönyv mindkettőjüknek székfoglaló értekezését közli.

A tanári karban az a változás történt, hogy a püspökké megválasztott Erdős Lajos tanszékét dr. Lencz Géza mezőúri lelkiesszel töltötték be. A nyugalmába vonuló Öreg János dr. utódát az egyházkerület öszi közgyűlése választja meg.

A jogakadémia tanári kara kilenc tagból — legnagyobb szám a vidéki akadémiák közt — állott. Mindhárom kar professzorai érdemes irodalmi s jelentős közéleti munkásságot fejtettek ki, különösen a szabad iskolák nivójának előadásaiikkal való emléke s minden irodalmi és művészeti mozgalom felkarolása révén. Dr. Kovács Gábor „A népesedés emléke” címen könyvet is írt.

A Hatvani-alapítványból kitűzött pályázaton Erdős Károly 4. theologus, a Keresztesi-Deák Szombati Szabó István 3. th., a Keresztesi-Deák alap második pályálételen Bodnár Gábor 4. th., a Váradi—Szabó

pályázaton Takács Imre 2. th., a Péczely IV. pályázaton Lénárt Mihály és Glück Sámuel 2. th., a Butyorszky-alapnál Szombati Szabó István, a Medve-Ohody pályázaton Takács Imre és Kovács Antal nyerték az első díjakat. A Szikszay Dániel-alapból kiírt pályázaton nem adták ki a díjakat.

A hittanhallgatók száma az első fél évben 165, a másodikban 164, a joghallgatóké 147, illetőleg 129, a bölcsészettanhallgatóké pedig mindkét félévben 7 volt. Az összes akadémiai hallgatók száma tehát 319 volt, ami az előző évek stagnációja után mindenesetre figyelmetkeltő jelenség. A jogakadémián Engel Imre, Takács Dezső és Glück Sámuel, a theológián Bereczky József, Halmi Miklós és Herpai Gábor tettek kitüntetéssel alapvizsgát. A jogakadémián elég nagy százalék bukott, a theológián alig néhány hallgató, míg a bölcsészettan 7 hallgatója közül ötven jeles eredménnyel vizsgáztak.

Az 1909—10 tanévben az akadémia igazgatója dr. Erdős József, a theologiai kar dékánja Csiky Lajos, a jogi-karé dr. Kovács Sándor, a bölcsészeti karé pedig dr. Pápay József lesz. A felvétel s beiktatás szeptember első napján történik. Püspöki engedéllyel azonban október 12-ig is beiratkozhatni.

A trónörökös szeret bennünket.

Csak a kormányt nem állhatja.

Egy német lap közlése.

Egy nagy német lap, a „Dresdener Neueste Nachrichten”, úgy látszik, sugalmazott forrásból, érdekes közleményt hoz Ferenc Ferdinánd trónörökösnek Magyarországot illető nézetéről. A cikk a többi között ezeket mondja:

Frivol és abszurd dolog a trónörökösre, mint most legutóbb is történt, ráfogni, hogy ellenérzést, sőt gyűlöletet érez Magyarország iránt. Hogyan is lehetne másképp jellemezni azt az állítást, hogy Magyarország jövőbeli királya bensejében erős ellenérzés lakozik a birodalomnak ama fele iránt, amelyen

majdan hivatása szerint uralkodnia kell. Hol találunk ma a civilizált államok között uralkodót vagy egy trón várományosát, aki országában bonyodalmakat kívánna látni, vagy előidézni? Ferenc Ferdinánd királyi herceg, mint a habsburgi dinasztianak Ferenc József császárhoz és királyhoz legközelebb álló agnátusa éppen úgy, mint az uralkodó felség, a Lajtán túl és innen a parlamenttel egyetértve és a nép kívánságainak lehető figyelembe vételével kíván uralkodni és ha a királyi hercegnek olyan véleményét vagy szándékot tulajdonítanak, amelyből a magyarországi dolgokkal való elégedetlenség világlik elő, akkor nem az ország és ennek lakossága iránt való ellenérzésről, hanem csak bizonyos politikai metódus iránt való idegenkedésről lehet szó, amelyet eszterdők sora óta a magyarországi uralkodók karok a koronával és monarkiával szemben gyakorolnak.

A trónörökös, folytatja a cikk tovább, azon az állásponton van, hogy katonai és gazdaság-pénzügyi téren további nemzeti engedmény nem tehető, ha a hadsereg egységét és harc-képességét és a monarkianak az európai államok konzertjében való politikai és gazdasági súlyát nem akarjuk helyre nem hozható veszedelemnek kitenni. Ebben azonban nincs semmi idegenkedés Magyarországtól, hanem ellenkezés, ez érdekeinek lelkiismeretes szemeltartása, mely érdekek a monarkiával azonosak. Ferenc Ferdinánd csak arra törekszik, hogy megszüntesse azt az állapotot, hogy a magyar pártvezérek a koronára állandó nyomást gyakoroljanak és a közös intézményeknek lépésről-lépésre való föladására kényszerítsék. Azok a kötelékek, melyek Magyarországot és Ausztriát összekötik, anélkül is igen meglazultak; katonai téren való lazítás a hadseregére lenne veszedelmes, a gazdasági és pénzügyi téren való lazítás pedig elsősorban Magyarországot fenyegető gazdasági katasztrófával. Ez a trónörökös véleménye és ebben nem ellenérzés

Ez utóbbi ugyanis emeli a nők szemében a férfiakat, mert a nőknek sokkal kisebb a szeretetük a férfiak, amint a gyűlöletük más nők iránt. Hisz annyiszor vesz magának szeretőt valaki csak azért, hogy mástól elvegye — s hogy később megunja. Szóval, a szerelemről folyt a diskurzus, a legszedületesebb teóriákat fejtették ki s mindenki föl akarta srófolni portékája értékét. A férfiak eszébe jutott bizonyos két frank, amit óránként kell fizetni a fiakkernek s titokban behuzta az óráját a kalapjába. Ipszilonné hidegen mondta:

— Miért nem nézi meg nyíltan az óráját? Semmi rossz sincs abban, hisz bálba megy!

Erre kényszerítve volt így felelni:

— Ah, asszonyom!

Arra gondolt hogy a megkezdett óra egész órának számít a taksa szerint, tehát hiába siet most már. Kezet fogott az asszony nyal, amelyet az előbb hirtelen visszakapott, majd az övéiben feledett. Új teóriák kerültek szőnyegre a szerelemről, arról csevegtek, hogy testvéreiket kellene találnia minden léleknek, de hát az élet igen rövid az ilyen szerelemhez. A bolygókról is folyt a vita, ahol folytatódik a lelkek testvéries szerelme stb.

Ejfélt volt, amikor Ipszilonné így szólt:

— Ah, már legalább is fél tizenegy, menjen a bálba; én oly önző vagyok s ön ugy-e haragszik?

- Csak tíz óra.
- Nézze meg az óráját.
- Megállott.
- Éppen, mint az enyém.
- Miért küld el ily hamar?
- Hisz várják!
- Mindenütt unatkozom.
- Ez nagyon kedves, no jó, maradjon itt még egy negyed óráig, aztán menjen el; senki se szokott nálam oly sokáig maradni. A kaput tizenegykor bezárják és botrány lehetne.

Aztán megint előadták a teóriákat. A férfi szerelemről beszélt.

— Nem — mondta a nő — legyen a barátom.

Beszélték arról, hogy az igazi barátokat mivel gyanúsíthatják; aztán megegyeztek a kellőleg garnírozott barátságban. Félkettő volt s éppen akkor, amikor a második kocsis azt mondta az elsőnek, hogy „mit csinálz itt?” Ipszilonné így szólt:

— No, most mindjárt tizenegy óra, menjen hamar, mielőtt a házmaster lefekszik. Semmi sem jelzi oly jól a pásztorórát, mint az olyan óra, amely nem jár.

A szerelmes még tíz percet kért, amelyről kijelentették, hogy már elmúlt — de csak egy félóra múlva, éppen akkor, amikor a harmadik fiakker...

Azután a szerelmes így szólt:

— Két óra van.

Ipszilonné mondta:

— El vagyok veszve! Menjen el! De a házmaster...

— Alszik, azt hiszi, hogy elmentem, meg nem is látott bejönni.

— Azt hiszi?

— Nem kérdezte, hogy hova megyek. Finom talpu cipőm van, úgy jöttem be, mintha elmentem volna... Biztos, hogy nem látott.

— De mit tegyünk?

— E percben a negyedik fiakker is jelentkezett.

— De mit tegyünk? — mondta Ipszilonné.

— Mi sem egyszerűbb — felelt a szerelmes — majd reggel megyek el...

— És addig?

— Csak feküdjék le aludni. Itt gubbasztok ebben a karosszékben, a szalonban reggelig...

— De rosszul fogja érezni magát.

— Hát azt hiszi, hogy tudok aludni?

— Én se tudok. Beszéljessünk.

— Beszéljessünk.

Ott maradtak a kandalló mellett, szótlanul, néha sóhajtottak.

A történet ott áll meg, ahol az ember akarja. Az ember itt áll meg.

Amikor a szerelmes reggel öt órakor igen ügyesen távozott, tizennyolc fiakker állott a kapunál.

Uj! Uj! Uj! üveg és porcze- Gluck József cég alatt Debreczen, Piaca-u 6, lán tizlet nyílt a nagytemplommal szemben. Szigoruan szabott árak

nyilatkozik meg Magyarországgal szemben, hanem ellenkezően legelőbbségűbb érdekeinek legjobb akaratú tekintetbe vételére.

A mi szerény véleményünk szerint a trónörökös egész nyugodtan bízhat csak a magyar nemzetre annak a mérlegelésével, amit az ország gazdasági és politikai létérdekére üdvösnek és boldogulására vetőnek tart.

TIFUSZ a debreczeni határban

Veszedelemek a fertőzött víz miatt.

A polgármester óvintézkedése.

Csak tegnap érkezett le a belügyminiszter leirata Debreczen városához és Hajdúvármegyéhez, amely felszólítja a hatóságot, hogy minden óvintézkedést tegyenek meg a galíciai határról fenyegető kolera-járvánnyal szemben s ma már veszedelemes hírek érkeznek Debreczen külterületéről. Szerencsére nem koleráról van ugyan szó, hanem éppen olyan veszedelemes tifusz-járványról, amely most a debreczeni határban kiütött.

Mindenesetre távol áll tőlünk, hogy túlzott hírekkel riasszuk a közönséget, a tény azonban az, hogy a tarthatatlan hőség következtében a külsőségen több helyen tifuszmegbetegedés történt. A veszedelemet, amely ellen már minden óvintézkedést megtettek, a külsőségi telepen levő rossz, ásott kutak okoztak s ennek következtében a víz is fertőzött lett.

Habár a veszedelemes betegségben csak néhány megbetegedés történt, mégis arra készítette az eset Kovács József polgármestert, hogy sürgősen a legerélyesebb óvintézkedéseket tegye meg a tifusz elterjedésének megállítására. Aggodalomra nincs oka ezidő szerint a közönségnek, mert a tifusz szörványos jellegű, ami különösen minden nyáron elő szokott fordulni.

A tifuszról Tüdős Kálmán dr. t. főorvos tegnap délután tett jelentést Kovács József polgármesternek. Jelentésében a t. főorvos előadja, hogy a Balogh és Vértes-féle téglagyári telepen tifuszban öt ember megbetegedett. Az eset hírére Tüdős Kálmán dr. azonnal kiment a veszedelem helyszínére és vizsgálatot tartott. Bizony ott sok hiányt tapasztalt.

Mindenekelőtt megállapította a főorvos, hogy a telepen furrott kut nincsen. Ásott kut van csupán, a melynek vize meg van fertőzve.

A legszükségesebb egészségügyi kellékekkel se rendelkezik a telep. Tisztességes ürskéke, amire ilyen helyen szükség volna, szintén nincs.

A jelentés folytán Kovács József polgármester felhívta a Balogh és Vértes céget, hogy a telepen haladéktalanul kutakat furasson. Amíg az új kut elkészül, a fertőzött kut vizét csak forralva használhatják a munkások. Tartoznak ezenkívül a téglagyár tulajdonosok ürskékeket is létesíteni.

A polgármester ezen rendelkezéséről értesítette a főkapitányt is, felhívta, hogy

különös gondja legyen rá, hogy a Balogh és Vértes-cég az egészségügyi intézkedéseknek megfeleljenek-e.

Apagyilkosság az ügyvédi irodában.

Viszálykodás egy pör miatt.

Amikor az apa menyébe szerelmes.

Lugoson rémes tragédia játszódott le a Popp Izidor-féle ügyvédi irodában. Egy Sirbu Jon nevű gruini parasztgazda az irodában lefolyt egyezségi tárgyalás közben meggyilkolta az édesapját.

Sirbu Jon gruini 34 esztendő parasztgazda régóta perben állott édesatyjával, a 60 év körüli Sirbu Juliussal. Nem tudtak a 17 holdas birtokon megosztzkodni, ezen folyik közöttük éveken át a pörlekedés.

A legutóbbi napokban, miután az apa már pernyertes volt, olyanféle egyezséget kíséreltek meg, hogy az, aki a kileneven esztendő kort meghaladt nagyapát tartja, egy holddal többet kapjon az osztzkodásnál.

Az egyezés végleges megkötésére pénteken délelőtt bementek Popp Izidor dr. irodájába. Az ügyvéd távollétében dr. Comsia ügyvédjelölt tárgyal velük.

A fiu nagyon sokallotta a perköltségeket, melyeket teljesen neki kellett volna kifizetnie s húzódott az egyezés megkötésétől. Erre az ügyvédjelölt kijelentette, hogy másnapra kiteszi a szűrét a birtokról. Az apa is nekiberzenkedett s szidni kezdte a fiát, fogadkozott, hogy kidobja a portáról.

A félizgatóit Sirbu Jon erre kést rántott s markolatig döfte az apjába. A kés a sziv alatt hatolt be s pár pillanat alatt halált okozott. Az öreg, dr. Comsia támogatása mellett kitérte az előszobába, onnan holtan zuhant ki az utca járdájára.

A gyilkos a nagy zavarban elillant s kihajtott egyenesen Gruinba a feleségéhez. Mikor délután keresték a csendőrök, már éppen megalkudott egy kocssal, aki beviszi Lugosra. A rendőrségen azonnal kihallgatták, ahol elmondta apróra régi viszálykodását az apával. Az öreg állandóan üldözte, többször elkergette a házból.

A testvérbátya folyton ellene tüzelte az apa szenvedélyét s jó maga is ütött rajta nagyokat, ha szerét tehetné; el is ítélték egy ízben súlyos testi sértésért.

Az öreg Sirbu Jon állítólag szemet vetett a fia feleségére, emiatt is állandó volt közöttük a civódás. Egyszer ilyen természetű veszekedésből kifolyólag az apa alaposan helyben hagyta a gyilkos fiut, amiért aztán ülnie kellett.

SPORT.

A debreceni tornaegylet vasárnapi versenye. A debreceni tornaegylet vasárnap délutáni atlétikai versenye páratlanul fényesnek ígérkezik. A nevezési határidő még le sem járt s az ország összes nevesebb egyletei máris beneveztek fiatalabb versenyző gárdájuk színét-javát. — Különösen nagyszámú versenyzőt neveztek a vidéki egyletek. A debreceni tornaegylet versenyzőinek kitűnő alkalmuk lesz a vasárnapi versenyen a fővárosi és vidéki atlétákkal való küzdelemben elsőségüket bizonyítani. Részt vesz a versenyen Mudi Imre, a kontinens egyik legjobb atlétája is, ki ezuttal a D. T. színeiben indul. Izgató és érdekes küzdelem várható a 100 yardos, az egynegyed angolos és az egy angolos síkfutásban.

Részeg ember a kuthan.

Emberöléssel vádolt háziur.

Törvényszéki tárgyalás.

Régi mondás az, hogy a részeg embert az is'en is védi. Az ittas ember leeshetik a padlásról a pincébe és semmi baja nem történik. Erre a mondásra azonban alaposan rácsófolta Nagy József debreceni lakos esete. A szerencsétlen ember ittas állapotban beleesett egy gémes kutba és ott is lelta halálát.

Még március havában történt, hogy Nagy József debreceni lakos a késő esti órákban Szabó József libakerti ismerősét kereste fel, ahol vig borozás mellett elmélkedtek a multakról. Amikor már mindent meghánytak-vetettek a jóbarátok, Nagy József menni készült, de ez egy kis nehézségbe ütközött, mert a bor ugyancsak megártott a jó embernek, aki csak tántorogva, nagynehézen tudott menni. A Péterfiai Ösvény-uton dülöngélt végig, közben kerítésen keresztül bukott s igen nagy viszontagság közben jutott el Szebenyei József portájára.

Itten már az elfogyasztott bor után egy kis vizre szomjazott. Odavánszorgott a gémes kuthoz, hogy a vederből vizet igyon.

A kuthan azonban kávéja sem volt s s fedetlenül állott s Nagy József belé is zuhant a kutba s ott lelta halálát. Az esés következtében a fején és ajkán szenvedett súlyosabb természetű sérüléseket és zúzódásokat. A kuthan három méter magasságra állott a víz, ahonnan csak holtan tudták kihuzni a szerencsétlen embert. Miután az eset Szebenyei portáján történt az ügyesség gondatlanságból eredő emberölés címén indította meg az eljárást Szebenyei József ellen.

Az ügyet ma délelőtt tárgyalták a debreceni törvényszék előtt. A tárgyaláson az ügyész föntartotta a vádat Szebenyei József ellen, akinél súlyosbító körülményül azt hozták föl, hogy a kuthan nem volt a közigazgatási szabályoknak megfelelő kávéja s ezért történhetett meg a szerencsétlenség.

A bíróság Szebenyei Józsefet három napi fogházra és a perköltségek megtérítésére ítélte.

Visszaverik a mórokat.

Nyugalom Ba celónában.

Elfogják a lázítókat.

A spanyol katonaság erélyes föllépésének ugylátszik meg van a kellő eredménye. Spanyolországban s így elsősorban a legexponáltabb területen, Barcelonában a rend ismét helyreállott. A város lakossága lassankint fölhagy a forradalmi hangulatokkal s a hatóság szigoruan örködik, hogy a lázítókat biztos örizet alá vegyék. A spanyolok hadi szerencsése is mind kedvezőbb lesz. A mórokat, akik egy örház ellen indítottak elkeseredett támadást, a spanyol katonák visszaverték. A spanyolországi eseményekről érkező hírek a következők:

Madrid, augusztus 3. Hivatalos jelentés megerősíti, hogy a mórok egy örház ellen támadást intéztek és hozzáfűzi, hogy a mórokat visszaverték, de halottaikat magukkal vihették, továbbá a vasuti sineket is felszakították 150 méter hosszúságban. Marina tábornok e'rendelte a vasutvonal helyreállítását és az örház építésének folytatását, mivel ez az összeköttetések biztosítására szükséges. A hippodromban lévő táborból lég-

gömböt bocsátottak fel, hogy a Gurugu-hegy barlangjait szemmel tartsák.

Barcelona, augusztus 4. A város lassanként normális külső képét nyeri vissza. A vasuti forgalom ismét helyreállt. A *Temerario* ágyunaszád fedélzetén lévő foglyok közül többeket szabadlábba helyeztek. A községtanács elhatározta, hogy a rendzavarások okozóit meg fogja bélyegezni. Összeütközés keletkezett csapatok és lázadók között, miközben egy ember meghalt és kettő megsebesült. A rend ismét helyreállt.

Cerbere, augusztus 3. Barcelonából jelentik: A „*Temerario*“ nevű cirkáló számos fogolyval ideérkezett. A lakosság nyugodtan viselkedik, de szüntelenül követeli az elfogottak szabadonbocsátását. Majdnem az összes gyárakban dolgoznak. Az utcákat és a városházát még mindig csapatok lepik el. Vasuton sok utas érkezik. Sabavellben és Mataróban nyugalom van.

Gyilkos villámcsapás.

Balesetek Hajdumegyében.

Több ezer korona kár.

Az elmúlt éjszaka több mint két óráig tartó hatalmas vihar vonult végig Debrecenben. Az éjszakai vihar károkat nem okozott Debrecenben, de annál veszedelmesebb volt a vidéken. Két helyen is, Földesen és Mártonfalván rettenetes erővel tört ki az égi háború s vagy tizszer csapott le egymásután a villám. Jelentékeny pusztítást vitt véghez ez a nagyszabású nyári zivatar. Két földmives házat teljesen fölperzselte a lecsapó villám s minden benne levő holmi odaégett. Az összes kár majdnem négyezer korona. A veszedelmes vihar pusztításairól az alábbiakat jelenti tudósítónk:

Az elmúlt éjjel, úgy két óra tájban hirtelen nagy vihar keletkezett Debrecenben. Hajnali négy óráig szakadt a zápor, de károkat nem okozott. Ez a hirtelen eső ugylátszik csak megelőzte azt a nagy zivatart, amely ma reggel Hajdumegyében kitört s hatalmas károkat okozott a szegény földmives nép között. Ma a megye több községéből jelentették a vihart, Földesen és Mártonfalván azonban orkanszerű erővel tört ki.

Már hajnalban sötét felhők ereszkedtek alá, majd zápor keletkezett s nyomában óriási menydörgés és villámlás. Tizszer csapott le egymásután a villám, jórészt szerencsére a rétekre.

Földesen azonban *Körvélyesi* Lajos földmives házába csapott le a villám s egy pilánat alatt lángba borította az egész házat. Szerencsére, hogy a zivatar idején a gazda künn tartózkodott, mert különben ő is belepusztult volna. A ház azonban minden berendezésével együtt porrá égett s a kár közel ötszáz korona.

Mártonfalván, hajnali három óra után tört ki a zivatar s még nagyobb károkat okozott. *Schiffmann* Mór gabona és takarmánykereskedő házába csapott le a villám. A főépületben nem okozott jelentékeny kárt, de annál többet a melléképületekben. Az istálló teljesen leégett s belepusztult egy sereg jóság is. A cselédlakásokba szintén belécsapott a villám, de emberéletben

baj nem történt. A villám által okozott kár itten háromezer korona.

A vidéken is nagy vihar volt ma: Tapolcáról táviratozzák, hogy tegnap este Tapolca környékén nagy vihar dühöngött. Duszében a villámcsapás egy embert megölt, kettőt súlyosan megsebesített, egy házat pedig felgyújtott.

A tizforintos halála.

*

A változás, a folytonos metamorfózis, örök és nagy jelensége minden dolognak, amelyet ismerünk. Forma és tartalom, külsőség és mag, jelentőség és érték: folytonosan változnak az életben. Ami ma értékes, azt a világ nagy értéktözsdején holnap nagy elértéktelenség érheti. Minden és folyton átalakul, változik. Ez az élte *Augusztus harmincegyediké* jelenti az utolsó ítélet napját a régi, voltaképpen rég istenben boldogult *tizforintos* bankók életében. E napon elveszítik azt az értéket, amelyvel kikerültek e világba és nem jelentenek többet, mint más hasonló nagyarányu papiros. „Gyakorlati“ fontossága ennek csak annyiban van, amennyiben, ha a közönség a még nála levő tizforintosokat nem váltja be idejében, ezzel magának kárt okoz. Tehát ne tessék több ilyen pénzt elfogadni, — amugy se igen adnak, — akinek pedig van, váltsa be.

A változtatáshoz pedig mit szóljunk? Ugy általában nem óvatos és nem célfelelő az ilyen pénz változtatása. A tizforintos kis pénz, de igen sok embernek nagy pénz. Ez képviseli a pénznek a közzétett polgári középosztályt. Csak óvatosan szabad véle bánni. Gyakori változtatása, fölöserelése sok veszélyt rejt magában. Most azonban muszáj volt. Egyszer csak meg kell halni a forintnak igazán is, ha jog szerint régen meghalt De hagyjuk el az előlött való glosszálást és sirasuk a kedves bankó elköltözését. Gyászunk önzetlen lesz; sem a régivel, sem az újjal nem állottunk puszipajtáságban és nem vádolhatunk azzal sem, hogy olyavakit siratunk, aki gyakran fordult meg zsebünkben, vagy jó ismerősünk volt. Fájdalmunk, ismétlem teljesen önzetlen!

Szeptember elsején sok ezer tizforintosok égettnek el és füstjük sok nyomosságok hívívője gyanánt emelkedik az ég felé. Minden egyes tizforintos emberek és életek, szenvedések és örömek, gyalázatosságok és nemes nagyságok hordozásában vett részt. A sok, mulató és sápadtan szőcru kéz, kapzsi és pazarló, csontosan szilárd és idegesen reszkető, kerges és parfümös, henylő és dolgozó, munkás és uri, bánatot okozó és jólétet teremtő kéz, amely hozzátapadt emberek életének perceiről mesél, perceiről, amelyekben gyász, léhaság, derbezozás, szomorúság és ölekezés történt. Egy tizforintos, ha mesélni tudna... Főlkialtó, vészes szenvedések, piszkos közönségességek, gyalázatosságok, ravaszságok, gáncsvetések és ajándékozó örömek, — minden érzésről szólni tudna. Hiszen mindenütt ott volt, ahol öröm és hol szomorúság él. Szeptember elsején sok ezer tizforintosok, emberek és életek hordozói, égnek el máglyahalálban és viszik föl a magasba nyomosságok lehetőségét. Ezek már szaturálva vannak minden szenvedéssel. Papi-

ros testük többet hordani nem tud. Ők elégnék és jönnek új hordozói földi nyomosságoknak.

Egy kiűtött fog és tizenöt tanu.

A perlekedő szomszédok.

Rossz szomszedság — török átok... Ezt énekelte meg Arany János, a sorok igazságának pedig erős bizonyítékát adta Blázi József debreceni géplakatos és Várad József ácsmester. Ők a szereplői az alábbi történetnek, amely ugyan nem eget verő szenzáció. Mint fájdalmas alany csak, egy hatalmas csattanás után kiugrott fog szerepel benne, érdekességet azonban az kölcsönöz neki, hogy e mellé a kiűtött fog mellé tizenöt tanu sorakozott ma a debreceni törvényszék tárgyaló termében s még ez a sereg ember sem vall ugylátszik elegendőt arra, hogy megállapítsák azt a nevezetes körülményt, hogy miként került ki az ominózus fog a többiek társaságából.

Még a múlt év szeptember havában történt, hogy Blázi József debreczen lakatos feleségével Hajduhadházra utazott apósának látogatására, ahol hosszabb ideig vendégeskedett. A család jó viszonyban volt a szomszédokban lakó Várad József ácsmesterrel, annál nagyobb volt Blázi meglepetése, amikor arról értesült, hogy a „jó szomszéd“ azt híreszteli mindenkinek róla, hogy ő is meg a felesége veszedelmes tolvajok.

Amikor erről Blázi értesült, berontott a szomszédhoz s minden bevezetés nélkül a kezében levő bottal egy hatalmasat csapott Várad homlokára s azzal távozott is. Az ácsmester azonban utána rohant, amikor oda ért, Blázi pofonította s akkor következett be az a nevezetes tény, hogy az ácsmester foga elhagyta a fogsorában megillető helyet.

Súlyos testi sértéssel vádolva állott ma Blázi József a debreczeni törvényszék büntető tanácsa előtt. Várad József a fogai épségének védelmében tizenöt tanut állított, de még ezeknek valiomásából sem tűnhetett ki pozitíve, hogy miként is csattant el az a pofo.

A bíróság ma még nem is hozott ítéletet, hanem még két tanunak beidézését rendelte el. Ezek talán többet tudnak majd mondani a hiányzó fog históriájáról.

Irodalom.

A szekularizáció és Hajdúvármegye határozata. Az 1909. esztendő április hó 14 ik napja — mint ismeretes — nagy esemény emlékét örökíti meg. Azon a napon tárgyalta Hajdúvármegye közgyűlése a papi javak szekularizációjának ügyét, amelyet Lengyel Imre nyugalmazott kir. táblabíró indítványozott. Az indítványt óriási többséggel elfogadták és megküldik hozzájárulás végett Magyarország összes törvényhatóságainak. Most a fenti címen egy kis füzet jelent meg, amely a nevezetes közgyűlés lefolyását ismerteti. Ebben a füzetben hazánk törvényhatóságai súlyos érveket találnak, ha majd náluk is tárgyalják Hajdúvármegye átiratát, s biztatást és lelkesedést meríthetnek a hazánk jövő boldogulására elengedhetetlenül megvalósítandó eszme diadalmas kiűzésére.

Elfogtak egy híres budapesti tolvajt.

A debreczeni rendőrség sikere.

Megzavarták a báró ur sötétjét.

A debreczeni rendőrség egyik közege, Tóth Sándor detektív egy szenzációs fogással gyarapította ma a debreczeni rendőrök sikereit. A Csapó-utcán letartóztaltak ma egy igen előkelően öltözött, panama kalapos urat, aki több üzletben mint „báró ur” szerepeit, akiről utóbb kisért, hogy igazi neve Hertényi József és notorius tolvaj és zsebmetsző, akinek azt a diszes titlust adták, hogy ő a budapesti tolvajok királya.

Hertényi József ur ellen, aki az ország minden részében követett el nagyszabású tolvajlásokat, a budapesti rendőrség már régen köröző levelet adott ki. A szenzációs zsebmetsző most ugylátszik Debreczenben akart operálni, itt azonban rajta vésztett.

A Csapó-utcán sétált ma délután sárga cipőben és panama kalappal az előkelő idegen s szembe jött vele Tóth Sándor detektív, akinek föltűnt, hogy az éppen ma érkezett körözésnek leírása rá illik a fiatal urra. Udvariasan igazolásra szólította föl, mire Hertényi méltatlankodva jelentette ki, hogy őtet ne állítsák meg az utcán, mert ő X báró.

— Hát akkor mindenesetre igazolni fogja magát báró ur — szót a detektív.

A „báró ur” azonban még egyszerű polgári igazolványt sem tudott fölmutatni, mire a detektív azt ajánlotta, hogy mégis jó lesz, ha elkíséri őt a rendőrségre, mert ott aztán legalább igazolványt fognak kiállítani számára. A tanácsot megfogadta s a rendőrségen csakhamar kitűnt, hogy a „báró ur” senki más mint Hertényi József a notorius pesti tolvaj, aki csak a múlt héten lopott lizsacsegén több ezer koronát.

Még vallatták a rendőrségen Hertényit, amikor távirat érkezett Budapestről és Szolnokról, hogy ügyeljen a rendőrség, mert egy Hertényi József nevű híres tolvaj Debreczen felé vette útját.

A rendőrségen persze nagyon megörültek a jó fogásnak s Hertényi urat, a további intézkedésig fogva tartják.

HIREK

— **Debreczen a múlt hóban.** Debreczen város közigazgatási bizottsága holnap csütörtökön délután három órakor ülést tart, melyen az egyes szakfeladók teszik meg szokásos havi jelentéseiket, a város közigazgatásának július havi állapotáról.

— **Lemondás a trónról.** Berlinből táviratozzák: A Weimari-che Zeitung a lap hivatalos részében jelenti, hogy Hermann szász weimar-eisenachi herceg a maga és örökösei nevében lemondott a nagyhercegi trónörökléséről és a nagyhercegi ház hercegeit megillető egyéb jogokról és címekről és az Ostheim gróf rangot és nevet kapta. A

herceget egy év előtt rendkívül nagy adósságai miatt gondnokság alá helyezték. Lemondása a weimari hercegi jogokról és kinevezése gróffá, ezzel áll összefüggésben.

— **Küldöttség a baja-báttaszéki hid ügyében.** Budapestről táviratozzák: Nagy küldöttség járt ma a kereskedelemügyi miniszteriumban Szerényi József államtitkáránál, hogy a baja báttaszéki vasuti hidnak mielőbbi megnyitását kérelmezzék. A küldöttséget, amelynek sorában ott volt Szorvay Lajos a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke, Szávay Gyula a debreczeni kamara titkára, Ambrózy Lajos bajai főispán vezette. Az államtitkár igen szívesen fogadta a küldöttséget és határozott ígéretet tett, hogy a hidat legkésőbb október elsején megnyitják.

— **A debreczeni asztalos-sztrájk.** A debreczeni asztalos-sztrájk ügyében ma nincsen még döntő fordulat. A mai nap eseménye annyi, hogy a rendőrség beleavatkozott a bérharcba, de csak azzal a szándékkal, hogy az ügyet dülőre juttassa. Boldisár Kálmán dr. főkapitányhelyettes rendeletet adott ki a sztrájkolóknak, amelyben kijelenti, hogy a sztrájkot tudomásul vette, valamint azt is, hogy a sztrájkot a Margit-fürdő-telepen van. Fehér rendőrbiztos a sztrájkot megjelent s felhívta a munkásokat, hogy lehetőleg minden incidensről tartózkodjanak, ami a rend ellenére volna. A sztrájkotán mindössze 18 munkás tartózkodik. A sztrájkoló asztalosok javarészből elhagyták Debreczont. A szakszervezet elhelyezte őket más városokba. Debreczenbe azok maradtak, akiket családi összeköttetésük fűz ide. A sztrájk ügyében alkalmasint szombaton lesz újabb békéltető bizottsági ülés.

— **A rendőrség ruha és cipő szükséglete.** Debreczen város tanácsa által a rendőrség és hajduk részére hat évre biztosítani kívánt ruha, cipő s csizmaszükségletére meghirdetett pályázat sorsa felett tegnap délelőtt döntöttek. Mint tudvalevő, a pályázat július 26-án járt le s úgy a ruházatra, mint a cipő- és csizmaszükségletre csak debreczeni, hanem fővárosi és vidéki cégek is adtak be ajánlatokat. A tanács az ajánlatokhoz becsatolt mintákat szakértőkkel vizsgálattatta felül s ez alapon döntött. A ruhaszállításra Rosenfeld H. és Fia budapesti céget, a cipőszállítással özvegy Grünbaum Mórét, a Versenycipőárúház tulajdonosát, a csizmaszállítással pedig Mandel Lipót debreczeni céget, min: legolcsóbb ajánlattevőket bizta meg.

— **Vörös kardpárbaj.** Súlyos kimenetelű párbaj híret jelentik Tusnádfürdőről. Csutak Károly fürdőigazgató, volt honvédszázados és Zalán István főispáni titkár voltak az ellenfelek. A párbaj a fürdő nagytermében folyt le, vezető segédként Kállay Ubul főispán szerepelt. Heves kaszabolás ment végbe, melynek során a fürdőigazgató ellenfelenek fején mély vágást ejtett, csaknem ketté hasította a koponyáját. Zalán István eszméletlenül maradt a párbaj színhelyén. Ellenfele, Csutak fürdőigazgató a homlokán könnyebben sérült meg.

— **A Dugyerszky-ügy.** A budapesti rendőrségen ma Egry Peter Pál rendőrkapitány befejezte a vizsgálatot és Breslin Emilt, valamint az ügyre vonatkozó iratokat átküldi az ügyészséghez. Mandits Ede dr. és Weisz Emil megmaradtak a tagadás mellett, míg Breslin fenntartotta vallomását, mely különösen Manditsra nagyon terhelő. Szerintem — úgy, ahogyan ezt már megírjuk — Mandits oktatta ki őt. Budapestről küldte el Szabadkára azzal az utasítással, hogy

Kállay-utca 1. szám alatt vegyen lakást és ott a Dugyerszky Bogdán névre szóló ajánlott levelet az okmányokkal, telekönyvi kivonattal és szerződéssel vegye át és a Szerződést Szabadkán a közjegyzőnél hitelesíttesse. Ott a hitelesítés nem sikerült, tehát július 27-én Budapestre jött Manditshoz, itt Mandits utasítására felkereste Weisz, aki szintén tudta, hogy ő nem Dugyerszky, mert Breslinek szolgáltatta, 20-án pedig elmentek Cottely közjegyzőhöz, kinél Mandits és Weisz személyazonosságát tanuk gyanánt szerepeltek. Másnap Breslin a hitelesített okmányokkal elutazott, jött Óbecsén dr. Miskó ügyvédnél, akinek Ivanovits György néven mutatkozott be. A kölcsönfelvételi család azonban kiderült és a társaság bajba került. A rendőrség a további letartóztatásoktól eltekintett és az iratokat további indítványtellelre áttette az ügyészséghez.

— **Korvin motorcsónakja.** Bécsből táviratozzák: A „Correspondenz Wilnoim” jelenti Cowesből: A hydroplanok tegnapi versenyén Cowesben lovag Korvin közös hadseregbeli főhadnagy Riccohet nevű új szerkesztő motorcsónakjára első lett.

— **A drezdai tűzvész.** Megemlékeztünk már arról, hogy Drezdában a „Vogelwiese” nevű mulatóhelyen tegnap délután tűz támadt, amelynek mintegy hatvan ember megsebesült. A tűzről ma a következő részleteket jelentik Drezdából: Amikor a tűz keletkezése észrevették, a közönséget leirhatatlan pánik fogta el s mindenki menekülni igyekezett. Sok gyermek a tolongásban elszakadt szüleiktől s ezeket aztán a rendőrségre vitték. A tűz a sörössátorban keletkezett, amely teljesen leégett. Azonkívül leégett a táncterem, az ugynevezett tündérpalota és igen sok mutatványos bódé. A kár igen jelentékeny, mert a leégett ötven bódé közül alig egynéhány volt biztosítva. A tűz lokalizálására katonaságot is kirendeltek.

— **Egy kis diák öngyilkossága.** Megható történetről értesít bennünket kaposvári tudósítónk Egy szerelmi regényről, melynek hőse egy 15 esztendőskorú fiú, aki szerelmes volt egy 18 esztendőskorú leányba. A leány nem viszonzta a fiú érzelmeit, amin az annyira elkéseredett hogy revolverrel mellbe lőtte magát. Életveszélyes sérüléssel vitték be a kórházba, ahol most élet és halál között lebeg. Györfi József, a szerencsétlen ifjú, aki az idén végezte el a kaposvári főgimnázium ötödik osztályát. Az alig tizenöt esztendőskorú diák hálaosan szerelmes volt egy tizenhárom esztendőskorú szép leányba, aki most végezte el a harmadik polgári. Györfi József meg is vallotta a leánynak, hogy szereti, de az kinevette a szerelmes diákgyereket, Györfi ezt nagyon a szívére vette. Napok óta járta szomorúan a reménytelen szerelem olthatatlan lángjával a szívében. Tegnap aztán végtelen tette határozta el magát. Délután két óra tájban bement a gigei református paplak kertjébe és ott revolverrel mellbe lőtte magát. A lövés zajára elősiettek a házbelielk és orvost hívtak, aki nyomban bekötözte a fiatal öngyilkos életveszélyes sebeit. Györfi Józsefet ketségbeesett szülei még tegnap este bevitték a kórházba. Itt gondos ápolás alá vették, de alig remélhető, hogy fölépül súlyos sebéből. Az öngyilkos diákgyereket megrendítő tragédiájáról a megindító részvét hangján beszélnek a községben. A reménytelen szerelem fiatal áldozatát Gige községben mindenki szerette, mert rokonszenves, jó modoru gyerek volt, aki iskolai kötelességeit mindenkor példás pontosággal teljesítette. Az öngyilkos diák szülei iránt is általános a részvét, mert községszerte közbeesülésben álló, tekintélyes emberek.

— **Pénzhamisítók Szilágyiban.** Szilágy Somlyóról táviratozzák: Szilágy megyében ujjában öt- és egykoronás ezüstpénz került forgalomba. A csendőrség erélyes nyomozást indított, amelynek már eredménye is van, amennyiben Porc községben egy egész sereg hamispénzgyártó banda nyomára jöttek. Tegzes Jánost és néhány társát letartóztatták. Megtalálták náluk a hamis pénz előállításához szükséges gépeket és műszereket. Rövidesen még több letartóztatás várható.

— **Órült szerb tiszt a pályaudvaron.** Nagy feltűnést keltett tegnap délután a temesvár-józsefvárosi vasuti állomáson egy fiatal ember különös viselkedése. A dult arcú férfi föl és alászaladt a perronon, miközben hangosan beszélgetett önmagával. A rendőrség bevitte az őrszobába, ahol kiderült, hogy *Masztin* Jánosnak hívják és főhadnagy a szerb hadseregben. A huszonkilenc éves katonatiszt nagyfokú idegben szenved és a Bécs melletti Prisztitzban volt egy szanatoriumban. Onnan megszökött és Temesvárra jött, ahol rokonait akarta meglátogatni. Az uton baja annyira erőt vett rajta, hogy félő volt, hogy tombolni kezd. Az elmezavart tisztet elszállították a szerb határra, ahol átadták a katonai hatóságnak. Mint kiderült, Masztinnak Temesvárott tényleg vannak rokonai.

— **Kirabolt ékszerüzlet.** Lippáról táviratozzák: Mult éjjel ismeretlen tettesek betörték Tomin Győző ékszerész üzletébe és elvitték az összes arany és ezüstékszert. A Wertheim-szekrényt azonban nem tudták feltörni. A csendőrség cigányokra gyanakszik és megindította minden irányban a nyomozást.

— **Lángban álló fűrészgár.** Marosvásárhelyről táviratozzák: Szászrégenben Goldinger és Teplanszky-cég herbresi fűrészgára kigyuladt ma hajnalban. A tűz rohamosan terjed. A mentésre a nagy forrás miatt alig lehetett gondolni. Marosvásárhelyről kértek táviratilag tűzoltóságot és katonaságot. A gépház és a melléképületek ezeitig már porrá égtek. A tüzet nem képesek lokalizálni és az folyton jobban elharapódzik. Az eddigi kárt százezer koronára teszik.

— **Pusztító hőség Amerikában.** Newyorkból jelentik: Augusztus elseje óta olyan rettentő hőség van egész Észak-Amerikában, hogy az emberek ájultan esnek össze az utcán. Newyorkban tegnap harminc ember halt meg a hőség következtében. Filadelfiában pedig tizenhét. Az emberek az éjszakát künn töltik az utcákon, mert a házakban türethetetlen a fűledt, forró levegő miatt a tartózkodása.

— **Házasságok.** A debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a mai nap folyamán a következők kötötték házasságot: Pósalaky Mihály—Kiss Eszterrel, Nánási Ferenc—Daku Zsuzsánával.

— **Szerencsétlenül járt gyermek.** Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban Derecskén. Porkoláb Károly földművesnek másfél éves Lajos fiacskája ebéd közben, benyomta kezét a forró ételbe s az oda freccsent a gyermek szemébe és fejére. Egy pár nappal később veszélyes pattanások jelentkeztek a gyermekben s ma égési sebeibe belehalt.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Csurgán Miklós görög katolikus napszám 73 éves. Nyári Pál római katolikus 3 hónapos, Balla János izr. 1 hónapos, Müller Hermanné izr. 75 éves.

— **Eljegyzés a Simonffy-utcában.** Baumann Károly sláger-kupléja, melyet esténként óriási tapsvihar követ. Az Arany Bika Mulatóban. A műsor igen kellemes egyik fő attrakciója: Blanche Ideal, keleti-és serpentin-táncosnő, a legcsodálatosabb verismussal előadott táncával való ággal lázba hozta közönségünket. Lorbeer Trio bámu atos ikariai játéka, Nógrády Gigi bájos cabaret dalainak, Arnyai zseniális artista imitációinak, Bonita de la Feria gyönyörű spanyol táncának meg van a maga hatása. Szathmáry Árpád pompás mókái és „A ban kár megbukott” című kacagtató cabaret bohóság teszik még a műsort élvezetessé.

— **Fényképészeti készülékek és kellékek** kaphatók legolcsóbb árban Thaisz Art-hur papírkereskedésében.

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.

— **A Roy** kávéházban ma és a következő napokon 86 ik Rácz Laci cigány király teljes fővárosi zenekarával hangversenyez.

— **Novotny J.** cégről beszél most mindenki, kinél árfelemelés nélkül csekély havi részletre kaphatók jégzsébrónvek, pénzszekrények, gramofonok, gramofonlemez, fényképező gépek, lát- és tácsók, mindenféle fegyverek, mindenféle hangszerek. Helyi képviselő Schwarz Dániel, a városbárával szemben. Kérjen árjegyzéket. Diszkrétívó biztositva.

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

Írta: **Vértési Arnold.**

(86.)

Ha igaz az, irtózatos, és ha nem igaz még irtózatosabb, mert akkor a szegény fiu agyát már megragadta öldöklő körmeivel az elmeháborodottság.

Minden törekvését oda irányozta most, hogy a gyűrűt valami módon kezébe kaphassa. A rajta levő iratot olvashassa.

Nem sokáig kellett erre várakoznia; nem is került semmi ármánykodásba annak kézbekapása. Egyszer késő este, mikor Fehér Armin már aludni ment, ott találta a talajon a szoba közepén a gyűrűt Csongrády. Leesheetett Armin megsoványodott ujjáról.

Mohón kapta föl Csongrády, de mikor már kezében volt, sokáig remegett, elolvassa-e rajta az a néhány betűt. Bizonyosságot akart szerezni magának, hanem félt e bizonyosságtól.

Lelki nyugalma ugyan már régóta oda volt, de legalább tétlen ihenésben maradt hatott ekkoráig, a mi kövérségének a lelki bágyadtságának jól esett; most boszulóul lesz fölhívva s neki kell fölvalalni a büntetés végrehajtását, ha Fehér Armin csakugyan elkövette nejeen azt az árulást.

— Megfordította a gyűrűt felső oldalára és elolvasta a köriratot. Francziául volt írva, mint a fiu mondta, de évszám nem az ugyanaz volt: nem 1666, hanem 1867.

Pali csalódott, szemei káprázhattak és hibásan olvashatta az évezámot, gondola magában Csongrády Gyuri. Mennyi aggodalom és gyötörődés történt hiába! Mily ok nélkül kinezta a fiu önmagát és Csongrádyt! Mielőtt visszaadta volna a gyűrűt Fehér Arminnak, előbb megrakarta mutatni azt Palinak is, hogy megnyugtassa a fiu lázas izgatottságát.

(Folytatjuk.)

Horváth János

gőzfűrészében

100 kg. vágott tölgy tűzifa

80 krért kapható.

Gazdák és földbirtokosok figyelmébe!

Debreczen és vidékén ez idén dus akácsmag illetőleg akácsmaghüvely termés van. Mindkét cikket minden mennyiségben jó árak mellett vásárolok. Ajánlatok intézendők.

Ungár Adolf urhoz **Kassa.**

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Símává, lehérré és üdévő teszi az arcobórt!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való krème nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerárán,
DEBRECZEN.

1004. 1075.—1909. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 974/4. V. 1213/6—1909. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Kálmán Ödön és a Magyar törlesztési bank részére 62 kor. 40 f. és 800 kor. tőke, ennek esedékesség napjától számítandó 5 és 8% kamatai és az eddig összesen 198 kor. 46 fill perkölttség erejéig 1909. évi jan. 27. és már. 31-én bíróilag le- és felülfoglalt és 2012 koronára becsült butorok, könyvek, vaspénz-sz krény zongora és egyéb ingóságok **1909 évi augusztus hó 5-én d. e. 11 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Piac u. cza 71 szám alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1909. évi július hó 4 én.
Bódogh Zs. bírói kiküldött.

Legbiztosabb szépítőszert a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitűntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkitűnőbb szer szeplő májfoltok, pattanások és az arocbőr tisztálatanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzá való „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany egyezaru” gyógyszerár.

Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék „válaszbélyeg” csatolni.

Ha valamit venni, vagy eladni akar, taudass szándékát a „Debreczeni Független Újság” apró hirdetési rovatába, Nemesen gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenése napján sok ezer ember olvassa.

Betöltendő.

Ügyvédi irodában kezdő ember alkalmazást talál. Cím a kiadóban.

Közilány, ügyes, azonnali állandó foglalkozást nyer és ugyanott tanuló lány is felvétetik. Cím a kiadóban.

Adás-vétel.

Zsákok, vízmentes és rostáló ponyvák úgy kőcsön mint megvételre a legolcsóbban beszerezhetők Fohn József zsákküzetében Petöfi-tér a nagyalomás közelében.

Madár kalitkák igen jó karban levők jutányos ár mellett kaphatók Eötvös 4 sz. a.

Keresetlik egy jókarban levő kerékpár készpénz fizetés mellett megvételre.

CIGARETTAZOK!

100 db havely nikotin mentes:
 Riz 10
 Parafisz 14
 Anany 26
 Kolibri, különlegesség 16 k.

Kapható **HARMATHS** szivarok havely különlegességek raktárában Debrecen füvészker u. 14

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogos-utca 4. szám.

Ujonnán festett két utcai szoba butorral a vagy anélkül kiadó. Bethlen-utca 12.

Eladó 2 ágy és 2 szekrény elköltözés miatt. Cím a kiadóba.

Különféle.

Egy modern minden komforttal ellátott három szobás utcai lakás a mellékhelyiségekkel együtt nov. 1-ére kiadó. Cím a kiadóba

Két utcai szoba külön kijáráttal csinosan butorozva minden órán kiadó Jókai-utca 57. sz. a.

Intelligens izr. családnál 2-3 iskolás fiu gyermek teljes ellátásra elfogadtatik cím a kiadóhivatalban.

Két szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségből álló lakás szeptember 15-től kiadó Nyomtató-utca 22.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben Krámer József.

Keresek 2 szobás lakást előszobával és kis kerttel hátul az udvarban, November 1-re cím a kiadóhivatalban.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit“-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200—1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.

Kádársegédek felvételnek.

5366—1909. Tk. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Hegedűs Mária végrehajtászenvedő elleni 186 kor 33 fill. tokekövetelés és jár. iranti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék területén levő a Felsőjózsa községben fekvő a debreczeni pusztai jözsai 478 sz. tjkvben A+1 sor 587. hrsz. a. foglalt Hegedűs Mária tulajdonát tevő házaz szőlőföldre 1356 korona kikéltési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1909. évi augusztus hó 12-ik napján délelőtt 9 órakor** Felsőjózsa községében meg tartandó nyilvános árverésen megállapított kikéltési ár 2/3-ánál eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 135 K. 60 fillert készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt árszolgáltatni.

Az aki az ingatlanért a kikéltési árnál magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért összeg 10%-ig kiegészíteni, különben az ígérete figyelmen kívül marad és a további folytatandó árverésben részt nem vehet.

Debreczen, 1909. évi május hó 8.

Kir. tvszék, mint tkvi hatósága.

Bolváry kir. tvszéki bír.

Hol van a fogorvos?

Egyháztér 3. szám alatt

Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárában, hol mindenkit megnevetet.

Legújabb felvételek:
 Göndör Aurél. Atyai tanácsa, Marosa lánya esküvője.
 Rózsa S. Lajos legújabb magyar nő-

tája: Nem tud senki semmit rólam.
 Schlezák leghíresebb opera énekes, Környai Bala pesti opera énekes legújabb felvételei. Bauman Károly összes kupléi.

Tessék meggyőződni.

Eladó

Az Ajtó utca 27 sz. egyszersmind az Eötvös utcára is kiépített több lakású ház olcsó törlesztéses kölcsönrel terhelve, továbbá a vámospécsi utcán közel a városhoz 22 kat. hold f lkerített részben szülőlével beültetett föld előnyös fizetési feltételekkel.

Feltételek megtudhatók Dr Farkas Iguác ügyvédnél, Hungária palota. Bejarat Arany János u. 2. kapun.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor:vese:hólyagés belbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Kapható **Kontsek Géza** fűszer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

3516 és 3511.—1909. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A derecskei kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Barta J. ianna s Gál József végrehajthatóknak Szűcs Sándor ellen folytatott végrehajtási ügyében a nevezett végrehajthatónak 615 kor és 26 k. tőkébe, az utóbbi tőkének 1909. május 22-től járó 5% kamata 181 kor. és 14 kor. 90 fillér már megállapított végrehajtási és az árverésért jelenleg 16 kor. 45 fillérben és 13 kor. 2 fillérben megállapított, valamint még felmerülendő költségekből álló követelése kielégítése céljából a derecskei kir. járásbíróóság területén levő, a h. bagosi 44. sz. betétben A + 541. hrsz. alatt felvett kertre 236 kor. az 542 hrsz. alatt felvett ház és udvarra 800 kor az 1804 hrsz. szántóra 353 kor. az 1413 hrsz. szántóra 360 kor. 1724 hrsz. szántóra és rétre 186 kor. a 2899 hrsz. szántóra 380 kor. a 2900 hrsz. rétre 71 kor. a 3651 hrsz. szántóra 184 kor. a 4723 hrsz. szántóra 197 kor. az 5202/2 hrsz. szőlőre 20 kor. az 5270/1 hrsz. szántóra 27 kor. az 5272/1 hrsz. erdőre 24 koronában megállapított kikéltési árban a végrehajási árverés elrendelgetvén, annak foganatosítására határidőül az **1909. évi augusztus hó 24 napjának d. e. 9 óráját** H-Bagos községében kitűzte.

Kikéltési ár a becsár, azonban az árverésrekitett ingatlan a kikéltési ár 2/3 (két-harmad) részén alul eladatni nem fog. A bánatpénz az ingatlanok 10%-a.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikéltési ár 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történő elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt akiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbíróóság, mint tkvi hatóságnál, úgy H-Bagos község előljárásiágánál tekinthetők meg.

A kir. Járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Derecske, 1909. július hó 17-én.

Jákó, kir. járásbír.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplombazár.

Mosó kelme újdonságok

Zephyr — Batist —

Ottomán vászon — Kreton

— Voile de laine —

„óriási raktára”

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szinszappana.

**Sérvkötők, haskötők,
hátegyenesítők,
gumiharisnyákban**

legnagyobb választék

Schön Sándor
keztű, kötszer és orvosi műszertára

Debrecen, Piac-utca 12. (Stenczinger-ház.)

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jökarban tartását úgy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl.

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

C villárok, ivilámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

A legjobb fém-tisztítószer

Fogyasztás évente 60 millió doboz.

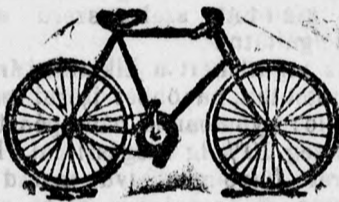
Mindenütt kapható

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Piac-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett mentőszekrények, kötszerek, desinficiálószer: Creolin, Carbol, mindennemű állatgyógyászati cikkeik és műszerek. Sertés és marha tápperek és fluidek nagy raktára, ugyancsak nagy választék mindenféle gumikérekben, sérvkötőkben, valamint fényképezéshez szükséges vegyszerekben.

Kerékpározók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni, saját érdekében keresse fel üzemet, hol olcsón gyári árban szerezhethet be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközölök. Varrógép, gramaphon és villamossági cikkek raktára és mindezek javítása

B. partfogást kérve, tisztelettel **Geller Henrik,** exelőtt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-u. 2.

Törlesztési Bank Részvény-Társaság.

BUDAPEST.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

Dr. Szivák Imre,
országgyűlési képviselő, elnök,
Csávossy Béla,
udvari tanácsos, alelnök.

Az áruosztály ellenőrző igazgatói:
Feszty Béla dr. Baross János
nagy irtokos. országgy. képviselő.
Budnyánszky György
országgyűlési képviselő.

Vezérigazgató: Jogtanácsos:
Dr. Hodosi Lajos. dr. Molnár Jenő
országgy. képviselő.

Buza és rozs korpát, cukor melasszet őszi és tavaszi szállításra, műtrágyákat, szuperferffát bármely állomásra legolcsóbban szállítunk.

VEZÜNK, vagy --- méltánvos feltételű előleg nyújtással — **BIZOMÁNYILAG ÉRTÉKESÍTÜNK MINDENMÉÜ GABONÁT.**

TŐZSDEI MEGBIZÁSOKAT a legméltányosabb feltételek mellett **LELKIISMERTÉSEN ELINTÉZÜNK.**

Rizárólagos vezérképviselő:

Horváth Gusztáv

DEBRECZEN,
Batthányi-utca 6. szám.